

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων
Τεχνών

Πτυχιακή εργασία

**Η δημιουργία μιας σειράς έργων τέχνης που εξερευνούν το φαινόμενο της αναγνώρισης
ανύπαρκτων ή μη εξακριβωμένων μοτίβων**

Μαρία Παναγή

Χαράλαμπος Μαργαρίτης

Λεμεσός, Μάιος 2025

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Πτυχιακή εργασία

**Η δημιουργία μιας σειράς έργων τέχνης που εξερευνούν το φαινόμενο της αναγνώρισης
ανύπαρκτων ή μη εξακριβωμένων μοτίβων**

του/ της

Μαρία Παναγή

Επιβλέπων καθηγητής

Χαράλαμπος Μαργαρίτης

Λεμεσός, Μάιος 2025

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μαρία Παναγή, 2025

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του/της συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου, Χαράλαμπο Μαργαρίτη για την καθοδήγηση και τις συζητήσεις που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου αλλά και την φιλοξενία του στο χώρο εργασίας του στο Kimonos Art Center. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα όλους όσους ήταν δίπλα μου και με στηρίζανε κατά τη διάρκεια της πτυχιακής εργασίας μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο στόχος της παρούσας έρευνας είναι να εξερευνήσει καλλιτεχνικά το θέμα των τυχαίων σχηματισμών στην φύση (π.χ. κλαδιά, δέντρα, ριζώματα) και του τρόπου με τον οποίο γίνονται αντιληπτά ως μοτίβα κατά το φαινόμενο της αποφένιας. Η έρευνα ξεκίνησε με μια βιβλιογραφική ανασκόπηση διαφόρων επιστημονικών άρθρων συνοδευόμενη από οπτική έρευνα από κλάδους της ιατρικής, ψυχολογίας, τέχνης και βοτανολογίας που συνάδουν με την έννοια της αποφένιας. Όσον αφορά την μεθοδολογία, ακολουθήθηκε η μέθοδος της καλλιτεχνικής έρευνας. Διεξήχθη αρχικά βιβλιογραφική έρευνα για την εύρεση υλικού που εξυπηρετούσε την περαιτέρω κατανόηση των συνισταμένων του ερωτήματος. Μετά τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, σε πρώτο στάδιο ακολούθησε οπτική έρευνα και μια σειρά από μελέτες περιπτώσεων. Στη συνέχεια, έγινε μια σειρά καλλιτεχνικών πειραματισμών για τη δημιουργία σχεδίων με διάφορες τεχνικές. Αυτό βοήθησε στην εννοιολογική διασαφήνιση της καλλιτεχνικής πρόθεσης πίσω από το ερώτημα και βοήθησε στην ανάλυση, την ερμηνεία, την αναπαράσταση και την παρουσίαση διάφορων ιδεών. Μετά από τους πρώτους πειραματισμούς, ακολούθησε η καταγραφή κάποιων παρατηρήσεων που οδήγησαν σε δεύτερο κύκλο δημιουργίας έργων, με πιο συγκεκριμένους στόχους. Σε αυτό το στάδιο, εξερευνήθηκαν και στοιχεία όπως η τυχειότητα, το ασυνείδητο.

Λέξεις κλειδιά: *Apophenia, Pareidolia, Unscrupulous, Patternicity, Symmetry and asymmetry, Printing methods*

ABSTRACT

The aim of this research is to artistically explore the subject of random formations in nature (e.g., branches, trees, root systems) and the way they are perceived as patterns through the phenomenon of apophenia. The research began with a literature review of various scientific articles, accompanied by visual research in fields such as medicine, psychology, art, and botany, which align with the concept of apophenia.

Regarding the methodology, the approach of arts-based research was followed. Initially, a bibliographic study was conducted to gather material that would support a deeper understanding of the components related to the research question.

Following the literature review, the first stage involved visual research and a series of case studies. Subsequently, a series of artistic experiments were carried out, aiming to create drawings through various techniques. This process helped to conceptually clarify the artistic intention behind the research question and supported the analysis, interpretation, representation, and presentation of different ideas.

After the initial experimental phase, observations were recorded, leading to a second cycle of artwork creation, this time with more specific goals. At this stage, elements such as randomness and the unconscious were also explored.

Keywords: *Apophenia, Pareidolia, Unscrupulous, Patternicity, Symmetry and asymmetry, Printing methods*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	7
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	8
1 Εισαγωγή και Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2.1 Αποφένια.....	1
1.2.2 Παρειδωλία.....	2
1.2.3 Θεωρία του gestalt.....	3
1.2.4 Patternicity.....	5
1.2.5 Συμμετρία και Ασυμμετρία.....	6
2 Οπτική έρευνα.....	7
2.1 Κλάδος Ιατρικής.....	7
2.2 Εικαστικοί κλάδοι.....	12
3 Μελέτες περιπτώσεων.....	14
3.1 Aby Warburg.....	14
3.2 Georg Baselitz.....	17
3.3 Jesper Waldersten.....	18
3.4 William Kentridge.....	19
3.5 M.C. Esher.....	21
3.6 Ebru.....	23
4 Μεθοδολογία Έρευνας.....	24
4.1 Τι είναι το Art-Based Research (ABR);.....	24
5 Αποτελεσμάτων και Συμπεράσματα.....	26
5.1 Διαδικασία Παραγωγής.....	26
5.2 Ανάλυση έργων.....	42
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	45